

Gdańsk, 30 sierpnia 2024 r.

**Stanowisko Unii Metropolii Polskich
w sprawie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami
i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw**

Miasta Unii Metropolii Polskich wyrażają sprzeciw wobec sposobu i zakresu prowadzenia prac nad projektem ustawy o rozszerzonej odpowiedzialności producentów (ROP).

W przeprowadzanych jak dotąd dyskusjach nie uwzględnia się postulatów samorządów terytorialnych, które ponoszą ustawową odpowiedzialność za cały system gospodarki komunalnej w Polsce. Mieszkańcy gmin od wielu lat ponoszą koszty organizacji i utrzymania systemu, a teraz doszły koszty opóźnień we wdrożeniu systemu ROP.

Samorządy od początku prac nad systemem konsekwentnie wskazują, że system powinien wspierać funkcjonowanie tworzonych i rozwijanych od ponad dekady gminnych systemów gospodarki odpadami komunalnymi oraz obejmować inne systemy opadowe takie, jak np. system kaucyjny. Tylko wtedy gminy będą w stanie sprostać wymaganiom ustawowym w zakresie uzyskania określonych wskaźników recyklingu odpadów komunalnych.

To na samorządy gminne zostały ustawowo przeniesione ciężące na państwie polskim obowiązki wynikające z dyrektyw unijnych, w tym dotyczące uzyskania wymaganych poziomu recyklingu odpadów. Dlatego wyłącznie efektywne oraz kompatybilne z gminnymi systemami model ROP wypełni wymagania unijne.

Kierunki dyskusji nad ustawą budzą sprzeciw i zaniepokojenie. W miejsce proponowanego przez samorządy wprowadzenia instytucji publicznego administratora systemu, którego zadaniem byłoby monitorowanie i nadzorowanie funkcjonowanie systemu (w tym przepływów środków finansowych pochodzących z opłat producenckich, jako opłat opakowaniowych - docelowo przekazywanych do gmin i instalacji recyklingu funkcjonujących poza systemami gminnymi) realnie rozważa się, by środki z opłaty opakowaniowej przekazywać do organizacji odzysku opakowań za ich dalszą dystrybucję.

W ocenie Unii Metropolii Polskich takie rozwiązanie stoi w całkowitej sprzeczności z podstawowymi założeniami, na jakich winien być oparty system ROP w Polsce i doprowadzi do powstania dwóch konkurujących ze sobą systemów zagospodarowania odpadów, w których podmiot reprezentujący interes prywatny (organizacje odzysku) otrzyma narzędzie kontroli nad systemami gminnymi, co w żadnym przypadku nie spełnia warunku kompatybilności wszystkich systemów odpadowych i w najmniejszym stopniu nie przyczynia się do osiągnięcia założonych efektów.

Prawo powinno wdrożyć mechanizm, który poprawi jakość selektywnej zbiórki „u źródła” i zwiększy szanse na osiągnięcie wymaganych prawem poziomów recyklingu, zarówno gminnych, jak i producenckich. Tylko tak zostanie stworzony efektywny i sprawiedliwy system ROP, w którym wprowadzający opakowanie na rynek będzie ponosił odpowiedzialność za materiały wprowadzone do obrotu i koszty odbioru oraz zagospodarowania odpadów, które z tych opakowań powstaną.

Proponowany przez samorządy, w trakcie prac na ustawą, model gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi jest efektem współpracy z przedstawicielami branży odpadowej, co gwarantuje jego szybkie i efektywne ekologicznie i ekonomicznie wdrożenie w kraju. Jediną stroną przeciwną są odpowiedzialni za ponoszenie kosztów tj. wprowadzający produkty w opakowaniach na rynek, jak również ich reprezentanci tj. organizacje odzysku, zatem ta grupa, która od wielu lat w Polsce skutecznie uchyla się od realizacji zasady „zanieczyszczający płaci”.

Trudno zrozumieć władze Ministerstwa Klimatu i Środowiska, które nie wykazują zainteresowania ani danymi, ani szczegółami postulatów strony samorządowej, czyli modelu, który gwarantuje stworzenie w Polsce rzeczywistego i sprawiedliwego dla wszystkich interesariuszy systemu ROP.

Tylko kompletny i spójny system ROP określający role i wymagania dla poszczególnych grup interesariuszy systemu i zapewniający im odpowiednie miejsce w systemie - nie dyskryminując żadnego z nich - pozwoli na osiągnięcie celu prawno-ekonomicznego i środowiskowego oraz społecznego.

**Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich**

**Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku**